

047

**Stortingslijst van het archief van de Socialistische Vrijdenkersbond Gent
(1880-1934, 1945, 1959-1960, 1978)**

(S/1982/017)

Isabelle Crombé

Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis
1990

INLEIDING

De Gentse Socialistische Vrijdenkersbond moet, volgens de aankondigingen in de *Vooruit* en *De Werker*, reeds vanaf 1885 bestaan hebben. Nergens wordt de stichtingsdatum vermeld. Deze groepering ontstond om de invloed van de kerk in de arbeidersmiddens te bestrijden. De drijvende motor daarbij was zorgen dat de leden een burgerlijke begrafenis kregen. De leden kregen de raad een testament op te maken waarin zij de kerkelijke begeleiding verwierpen. Het archief bevat een honderdtal testaments, die in een daarvoor ontworpen doodskistje werden bewaard. Een tweede middel tot ontvoogding van de kerk was de Sociale Communie voor de kinderen van de leden ter vervanging van de plechtige communie (cf. iconografie: diploma 1e communie). Naast dergelijke antigodsdienstige manifestaties streefden de vrijdenkers naar een algemene geestelijke en culturele ontplooiing van de arbeider. Het meest dynamische lid binnen het bestuur van de Gentse Socialistische Vrijdenkersbond was Aimé Bogaerts. Een vaste voorzitter was er aanvankelijk niet. Die werd elke vergadering opnieuw verkozen, maar vanaf ongeveer 1903 tot zijn overlijden in 1915 was Bogaerts permanent voorzitter. Nadien komen de namen Lamarcq, Clerebout en Steurbaut in de verslagen regelmatig voor. Vanaf ca. 1916 werd Clerebout regelmatig als voorzitter aangesteld. Bogaerts was de drijvende kracht en voorzitter van de Vlaamse Federatie, met de officiële naam Gewestelijke Federatie der Vrijdenkers van Noord-België, die in 1894 werd opgericht als een aanvankelijk nogal los verband van alle Vlaamse vrijdenkersbonden. Deze federatie hield jaarlijks een congres en gaf het maandblad *De Rede* uit, waarvan Bogaerts de hoofdredacteur was.

Het archief van de Socialistische Vrijdenkersbond Gent werd in 1964 teruggevonden in de basiscollectie van het latere AMSAB. Deze collectie bestond onder meer uit de verslagboeken van de Gentse BWP, de archieven van het koor van de Marxkring, het toneelgezelschap Multatuli's Kring en de Socialistische Vrijdenkersbond. Pas in 1982 werd deze collectie ontmanteld, waaruit het archief van de vrijdenkers gereconstrueerd werd.

Deze stortingslijst wijst uit dat dit fonds niet enkel de archieven van de Socialistische Vrijdenkers Gent omvat. We mogen stellen dat in de periode dat Bogaerts voorzitter was van de Vrijdenkersbond Gent (1903-1915), het archief zowel van zijn voorzitterschap van de Vrijdenkersbond van Gent en van de Vlaamse Federatie, als dat van zijn functie als hoofdredacteur van *De Rede* vermengd zijn. (kastukken, briefwisseling e.a.).

Het archief bevat 207 nummers, opgeborgen in 4 dozen. Het bestrijkt de periode 1880-1978 en is raadpleegbaar mits toestemming van de verantwoordelijke archivaris.

Lidboekjes (doos 3) overgebracht naar Beeld en Geluid.

STORTINGSLIJST

1	Verslagboek betreffende vergaderingen. 3/3/1887 - 6/12/1888 N.B. origineel ligt op rek	1 omslag
2	Verslagboek betreffende vergaderingen. 31/8/1897 - 14/11/1904 N.B. origineel ligt op rek	1 omslag
3	Verslagboek betreffende vergaderingen. 13/6/1904 - 29/1/1928 N.B. origineel ligt op rek	1 omslag
4	Ledenboek. [1880 – 1896] N.B. boek ligt op rek	1 deel
5	Formulieren betreffende vernieuwing ledenboek. (1904)	1 omslag
6	Ledenboek. (1904) N.B. boek ligt op rek	1 deel
7	Ledenlijst. Z.d.	1 omslag
8	Burgerlijke stand. 1881 N.B. ligt op rek	1 deel
9	Pamfletten (ingevulde, blanco). Z.d.	1 omslag
10	Lidmaatschapsbewijzen. Z.d.	1 omslag
11	Lidmaatschapsbewijzen betreffende Fédération Nationale des sociétés de Libres Penseurs/Landelijk Verbond der Vrijdenkersbeweging; La Libre Pensée de Bruxelles. 1890, 1924, 1959, 1960	1 omslag

12	Reglementen. Z.d.	1 stuk
13	Gelegenheidsdrukwerk, algemene vergaderingen e.a. 1898, 1910, Z.d.	1 omslag
14-22	Bodeboeken 1888-1924	9 delen
14	P. De Loof 15/1/1888	
15	Ed. Vande Putte 15/4/1888	
16	P. Van Thienen 1892	
17	P. Van Thienen 1893	
18	P. Van Thienen 1898	
19	1917	
20	1919	
21	1924	
22	Z.d.	
23	Manuscript betreffende handboek voor Vrije Denkers (A. Lauda). Z.d.	1 deel
24	Manuscript betreffende toneelstuk: ten strijde voor de vrijheid (A. Bogaerts ?). Z.d.	1 deel
25	Lijst van testamenten van de leden van de Socialistische Vrijdenkersbond - Gent. Z.d.	1 deel
26-168	Testamenten 1888-1895, 1898, 1900-1901, 1903-1904, 1906-1907, 1912, 1914, 1916, 1918	142 stukken
	N.B. De nrs. 1-7 uit de lijst werden 'verzonden', de nrs. 25 en 74 ontbreken	
26	Ackerman, Tresia (nr. 77) 12 april 1891	

- 27 Alloncius, Leonard (nr. 47)
10 januari 1889
- 28 Alloncius, Lodewijk (nr. 48)
9 januari 1889
- 29 Baeckelandt, Francies (nr. 68)
10 januari 1889
- 30 Baudewijn, Thrésia Maria (nr. 78)
1 februari 1889
- 31 Beeckman, Charel
27 januari 1890
- 32 Blancke, Willem (nr. 42)
1 december 1891
- 33 Bleys, Emiel
25 juni 1891
- 34 Blondeau, Urbain
4 februari 1893
- 35 Bockstal, Gustaf
2 januari 1889
- 36 Bodino, Adolf (nr. 71)
19 december 1888
- 37 Boudelet, Emilius (nr. 9)
januari 1889
- 38 Boulaert, Petrus (nr. 66)
20 maart 1881
- 39 Bourdon, Lucas Livinus
14 januari 1889
- 40 Bracke, Lodewijk (nr. 80)
3 januari 1889
- 41 Bracke, Polidoor
27 februari 1914
- 42 Bracke, Polydoor (nr. 44)
3 april 1889
- 43 Bracke, Polydoor (nr. 69)
15 mei 1889
- 44 Brandt, Louis
11 september 1889
- 45 Claes, Jeanette
1 januari 1889
N.B. 2 exemplaren
- 46 Clever, Peter
27 februari 1891

- 47 Cleyn, Julia
3 januari 1889
- 48 Codenie, Adolf
28 maart 1895
N.B. 2 exemplaren
- 49 Coppenolle, Pieter (nr. 12)
1 januari 1895
- 50 Coppens, Livinus Lodewijk (nr. 62)
13 januari 1889
- 51 Corryn, Clementina (nr. 56)
27 januari 1889
- 52 Crommelinck, August
7 februari 1891
2 exemplaren
- 53 D'Anvers, Désiré Marinus
14 april 1889
- 54 Dauvillier, Edemon (nr. 46)
1 maart 1889
- 55 Dauwe, Eduard
31 mei 1889
2 exemplaren
- 56 De Buck, Alfons (nr. 11)
17 december 1900
- 57 De Buck, Thérèse (nr. 45)
14 december 1888
- 58 De Cock, Domin Loe
11 december 1890
- 59 De Coene, Augustus
20 februari 1889
- 60 De Lange, Louis (nr. 38)
30 juni 1889
- 61 De Lange, Piere Franscois
1 januari 1889
- 62 De Langhe, Jean Baetiest
14 februari 1889
- 63 De Man, Constant (nr. 72)
31 [...] 1889
- 64 De Meijer, Jules (nr. 75)
13 januari 1889
- 65 De Meyer, Peterus (nr. 64)

- 19 maart 1889
- 66 De Pauw, Jan
11 april 1891
- 67 De Raeve, Jan
7 februari 1891
- 68 De Smet, Rachel (nr. 59)
30 januari 1889
- 69 De Somme, Alfons (nr. 43)
4 december 1892
- 70 De Thien, Charles (nr. 24)
30 augustus 1891
- 71 De Vilder, Carolus
9 oktober 1889
- 72 De Vlieghe, Aschiel (nr. 61)
8 april 1891
- 73 De Volder, Rosalie
1 april 1891
- 74 De Vuyst, Theodore
22 juni 1890
- 75 De Winne, Leon (nr. 30)
8 februari 1889
- 76 De Wulf, Gustaf (nr. 57)
15 januari 1894
- 77 De Zutter, Francies (nr. 79)
10 januari 1889
- 78 Defossées, Prudentier (nr. 33)
23 januari 1898
- 79 Delange, Jul
1 januari 1889
- 80 Despriet, Mathilde
19 januari 1891
- 81 D'haevé, Francies (nr. 60)
29 december 1888
- 82 Drieghe, Jozef
3 februari 1891
- 83 Dutranoit, Polidor
14 mei 1889
- 84 Heijtsens, Sophie
6 februari 1891
- 85 Heindrikze, Charles (nr. 23)
25 december 1888
- 86 Hendrickze, Gustaaf (nr. 63)

- 15 juni 1900
- 87 Heurinck, Jacobus (nr. 28)
4 september 1890
- 88 Heyndrickx, Josef (nr. 50)
2 april 1890
- 89 Hublé, Jules (nr. 17)
31 maart 1892
- 90 Inghels, Pieter (nr. 82)
1 maart 1903
- 91 Jain, Prosper Vincent
3 januari 1889
- 92 Janssens, Aantoon (nr. 76)
19 november 1889
- 93 Kegels, Henderik Emil (nr. 53)
24 januari 1889
- 94 Ketels, Alfons
4 december 1892
- 95 Kunst, Victorine (nr. 40)
15 maart 1894
- 96 Lauwrier, Karel
17 november 1890
- 97 Lazoen, Lucein
16 mei 1893
- 98 Liefoghe, August (nr. 85)
14 april 1903
- 99 Limpens, Jeanette (nr. 21)
26 december 1888
- 100 Mairysonne, Karolus
10 februari 1889
- 101 Marin, Acar (nr. 32)
20 juni 1890
- 102 Mees, Benedictus (nr. 55)
6 april 1891
- 103 Nevejans, Désiré
25 juni 1891
- 104 Nuwel, Francois
11 april 1891
- 105 Oost, Livinus (nr. 83)
24 april 1903
- 106 Ottoy, Pieter
30 december 1888

- 107 Pagnon, Agust (nr. 65)
1 juni 1893
- 108 Peelman, Daniël(nr. 39)
4 augustus 1892
- 109 Polet, Ferdinand (nr. 20)
1 maart 1889
- 110 Polydorres, Augustus Geraert
10 januari 1889
- 111 Procureur, Michel (nr. 15)
14 januari 1889
- 112 Rampelberghe, Edmond
22 februari 1890
- 113 Riddel, Jules (nr. 26)
14 december 1888
- 114 Ronse, Louis
1 januari 1889
- 115 Saccazijn, Guillaume (nr. 31)
10 januari 1889
- 116 Samomijn, Francies
16 augustus 1889
- 117 Schneider, Gillis (nr. 52)
10 februari 1889
- 118 Seghers, Alowis
7 februari 1891
- 119 Serruijs, Isidoor
2 december 1906
3 exemplaren
- 120 Simolijn, Polidoor (nr. 84)
8 juni 1904
- 121 Simon, Guillaume
10 februari 1889
- 122 Snisfaert, Joseph (nr. 8)
15 november 1892
- 123 Spae, Frans
1 januari 1889
- 124 Spanoghe, Leo (nr. 29)
11 mei 1889
- 125 Staelens, Leopold
22 februari 1889
- 126 Thiery, Jan
27 december 1898

- 127 Thomas, Louis
26 augustus 1891
- 128 Thorrens, Jeanette
21 februari 1889
- 129 Tiryn, Frans (nr. 18)
20 mei 1890
- 130 Uitenhoven, Romanie
9 maart 1916
- 131 Van Beveren, Edmond
12 januari 1889
- 132 Van Cothem, Joseph
28 juli 1907
- 133 Van Damme, Joseph (nr. 36)
5 januari 1889
- 134 Van de Walle, Leonard
1 juni 1890
- 135 Van den dooren, Karel (nr. 41)
4 februari 1893
- 136 Van Driesschen, Isidor (nr. 19)
3 maart 1889
- 137 Van Durme, Marie
5 oktober 1899
- 138 Van Geele, Jan (nr. 49)
3 maart 1890
- 139 Van Geert, Karel
15 september 1893
- 140 Van Gintertaele, Johanna (nr. 35)
14 januari 1889
- 141 Van Gysegem, Frans (nr. 34)
1 augustus 1889
- 142 Van Huffel, August-Joannus (nr. 81)
25 mei 1901
- 143 Van Loocke, August
15 maart 1891
- 144 Van Massenhove, Gustavus Edwardus
15 januari 1889
- 145 Van Thienen, Eduard (nr. 16)
12 januari 1889
- 146 Van Wijnsberghe, Clementine (nr. 51)
3 maart 1890
- 147 Van Wijnsberghe, Edemond (nr.58)
3 maart 1890

- 148 Vandegehuegte, Pieter (nr. 73)
20 februari 1889
- 149 Vander Cruyssen, Seraphin (nr. 14)
23 maart 1891
- 150 Vander Cruyssen, Joseph
15 juli 1895
- 151 Vandermeeren, Fredericq
1 juli 1889
- 152 Vandermeiren, August
8 juni 1890
- 153 Vandesompel, [...] (nr. 22)
11 januari 1890
- 154 Vandeveegaete, Theophiel (nr. 67)
23 januari 1889
- 155 Vandevijvere, Jan
1 januari 1889
2 exemplaren
- 156 Vandevijvere, Palmir
2 januari 1889
- 157 Vandeweghe Eduard (nr. 27)
1 januari 1889
- 158 Vansteenbrugge, Jozef (nr. 70)
1 februari 1889
- 159 Verdonck, Jacobus Francies (nr. 10)
4 juli 1891
- 160 Vereecken, Jan Francies
10 januari 1889
- 161 Verenghen, Gustaaf
12 oktober 1889
- 162 Verhee, Constant
25 december 1918
- 163 Vermeersch, Gustaf Alfons
2 januari 1912
- 164 Voncke, Karel (nr. 13)
30 juni 1889
- 165 Walraeve, Achille (nr. 54)
3 januari 1889
- 166 Wielmot, Charel (nr. 37)
30 juni 1889
- 167 Wijckaert, Alexandre
10 maart 1889

168	Wijmeels, Joseph 18 januari 1891	
169	Brief betreffende levering van doodskisten. 1889	1 stuk
170	Brief betreffende levering van doodskisten. 1897	1 stuk
171	Briefwisseling. 1898	1 omslag
172	Briefwisseling. 1899	1 omslag
173	Briefwisseling en uitnodigingen. 1900	1 omslag
174	Brief betreffende kongres van de Fédération Nationale des Libres penseurs. 1901	1 stuk
175	Briefwisseling. 1902	1 omslag
176	Briefwisseling. 1903	1 omslag
177	Briefwisseling en verslagen. 1904	1 omslag
178	Briefwisseling. 1905	1 omslag
179	Briefwisseling. 1907	1 omslag
180	Briefwisseling. 1908	1 omslag
181	Briefwisseling. 1909	1 omslag

182	Briefwisseling. 1910	1 omslag
183	Briefwisseling. 1911	1 omslag
184	Briefwisseling. 1912	1 omslag
185	Briefwisseling en gelegenheidsdrukwerk. 1913	1 omslag
186	Briefwisseling en gelegenheidsdrukwerk. 1914	1 omslag
187	Briefwisseling. 1915	1 omslag
188	Briefwisseling. 1919	1 omslag
189	Briefwisseling. 1920	1 omslag
190	Briefwisseling. 1922	1 omslag
191	Brief betreffende persoonlijke brief aan Lamarcq. 1925	1 stuk
192	Briefwisseling. 1926	1 omslag
193	Briefwisseling betreffende abonnement op 'De Tribune', volkskinderen 'Lamarcq'. 1927	1 omslag
194	Briefwisseling. Z.d.	1 omslag
195	Lidboek en spaarboek betreffende S.M. De Rede – Ronse.	

	1926, 1934	2 stukken
196	Bijdrageboek, -lijst, balans, e.a. betreffende sterftfonds. 1899 – 1914	1 omslag
197	Stukken betreffende Gentse onderwijzersbond. 1896 – 1897	1 omslag
198	Verslagen, briefwisseling, bijdrageboek, pamflet, formulier (blanco) betreffende Vlaams Federaal Vrijdenkersblad 'De Rede'. 1896 – 1912	1 omslag
199	Verslagen, voordrachten, rapporten e.a. betreffende Landelijke Raad en Vlaamse Federa- tie vrijdenkerskongressen. 1903, 1906, 1913	1 omslag
200	Stukken betreffende varia. 1910, 1945, Z.d.	1 omslag
201	Kasstukken betreffende begrafenis-kosten e.a. kosten. 1882 – 1888	1 omslag
202	Kasstukken betreffende abonnementen 'De Rede', begrafenis-kosten, lidgelden, strijdpenn- ing, sterftfonds e.a. kosten betreffende de Socialistische Vrijdenkersbond Gent, 'De Rede' en het Sterftfonds. 1900 – 1912	1 omslag
203	Kasstukken betreffende begrafenis-kosten e.a. kosten. 1915 – 1921	1 omslag
204	Kasstukken betreffende begrafenis-kosten e.a. kosten. 1921 – 1932	1 omslag
205	Kasstukken betreffende De Rede, begrafenis-kosten e.a. Z.d.	1 omslag
206	Kasboek. 1889 – 1933 N.B. kasboek ligt op rek	1 deel
207	Kasstukken (ingekleefd) betreffende begrafenis-kosten e.a. kosten. 1886 – 1900	1 deel

N.B. ligt op rek

Overgebracht naar andere departementen

Bibliotheek:

1. Tijdschrift 'De Rede': orgaan van de gewestelijke vrijdenkersbond van Noord-België.
P/AD/0158h + 20 C
1 jg. 1895 - 96   1/5/10
15 jg. 1912 - 13   15 - I/1 - VII - 1912
15 jg.   Maart/April/Mei 1913
18 jg. 1914   Januari/juni

2. Almanakken.
1901   M/AD/11.412
1903   M/AD/01.803
1904   M/AD/01.804
1906   M/AD/11.413
1909   M/AD/11.414
1911   M/AD/11.415
1912   M/AD/11.416
1913   M/AD/02.065
1914   M/AD/02.066

Fototheek:

- begrafenis van Stien Naudts   fichenummer 1.115
- begrafenis van Stien Naudts   fichenummer 1.904

Iconografie:

- 2 vlaggen
Socialistische Vrijdenkers - Gent.
- propagandaplaat   PR. 70
Socialistische Vrijdenkers - Gent.
(3 exemplaren)
- doorkistje voor de testamenten
Socialistische Vrijdenkers - Gent.
- bewijs van lidmaatschap   D 3
Socialistische Vrijdenkers - Gent.
(4 exemplaren)
- 1 diploma "Eerste Communie"
Socialistische Vrijdenkers - Gent.
- 1 diploma verpleegkunde.
- prent van begrafenis van Stien Naudts.